

УДК 368.031-043.86

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Студ. Д.О. Козак, гр. БФ-18

Науковий керівник доц. Ю.В. Махнарилов

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Визначення перспектив розвитку страхової справи в Україні. Завданням роботи є аналіз поточного стану національного страхового ринку та прогнозування його розвитку.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом наукового дослідження є страховий ринок в Україні. Предметом дослідження є розвиток страхового ринку в Україні.

Методи та засоби дослідження. Статистичний аналіз, індукція, спостереження, моделювання, узагальнення, системний підхід, формалізація, опис, вимірювання.

Практичне значення отриманих результатів. Результати наукового дослідження дозволяють аналізувати як стан фінансових ринків в Україні і національної фінансової системи в цілому, а також визначати критичні показники розвитку національної економіки.

Результати дослідження. З набуттям Україною незалежності економічні й соціальні перетворення, що відбуваються, зумовили необхідність побудови адекватної системи страхування, яка б стала надійним захистом для юридичних і фізичних осіб від матеріальних втрат, спричинених стихійним лихом, нещасним випадком чи іншими ризиковими обставинами.

У травні 1993 року був виданий Декрет Кабінету Міністрів України "Про страхування" [2], який поклав початок створенню цивілізованої системи страхування в державі. Відповідно до Декрету було введено ліцензування страхової діяльності, систему звітності страховиків і методи державного регулювання страхового ринку.

З часом, нормативна база, яка забезпечує страхову діяльність в Україні, доповнилась великою кількістю нормативно-правових актів: кодексами, законами, постановами, наказами та іншими документами різного рівня нормативної ієрархії.

Провідним документом став Закон України «Про страхування» [3], прийнятий у 1996 році.

Аналітики стверджують, що низький рівень капіталізації страхових фірм перешкоджає розвитку галузі. Чинні закони вимагають, щоб фірми мали мінімальний встановлений законом капітал у розмірі 100 000 євро.

На думку експертів цей рівень занадто низький, щоб забезпечити достатній захист проти неплатоспроможності.

Проблема посилюється відсутністю ясних інструкцій щодо форми цього капіталу. У результаті, багато українського страхових компаній включає до статутного капіталу переоцінені активи, будинки або акції компанії. Це робить ці страхові компанії дуже ненадійними і нездатними відповідати за своїми зобов'язаннями [1].

У табл. 1 представлено показники капіталізації страхових компаній України.

Таблиця 1 — Капіталізація на ринку страхових послуг [4]

Показники	2015	2016	2017	2018	Відношення показників 2018/2015, %
Кількість страхових компаній, одиниць	361	310	294	285	-21,1
Капітал страхових компаній, млн. грн.	60 588,9	55 377,2	56 813,8	59 468,2	-1,8
Середнє значення капіталу, млн. грн.	167,8	178,6	193,2	208,7	24,4

За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [4], страховий ринок характеризується наступними показниками.

Загальна кількість страхових компаній станом на 30.09.2018 становила 285, у тому числі СК "life" – 31 компанія, СК "non-life" – 254 компанії, (станом на 30.09.2017 – 296 компаній, у тому числі СК "life" – 34 компанії, СК "non-life" – 262 компанії).

Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так за 9 місяців 2018 року порівняно з аналогічним періодом 2017 року, кількість компаній зменшилася на 11 СК.

Рівень капіталізація на національному ринку страхових послуг забезпечує динамічний розвиток страхових компаній шляхом взаємодії з іншими учасниками ринку.

У порівнянні з 9 місяцями 2017 року на 3 484,2 млн. грн. (11,1%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 4 597,6 млн. грн. (22,1%).

Збільшення валових страхових премій відбулося майже по всім видам страхування, а саме:

- в автострахованні на 1 690,4 млн. грн. (21,9%);
- у страхуванні життя на 719,4 млн. грн. (35,6%);
- у страхуванні майна на 701,4 млн. грн. (18,5%);
- у страхуванні від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ на 395,5 млн. грн. (14,8%);
- в страхуванні від нещасних випадків на 392,7 млн. грн. (43,3%);
- у медичному страхуванні на 390,3 млн. грн. (18,1%);
- у страхуванні медичних витрат на 263,8 млн. грн. (39,4%);
- у страхуванні відповідальності перед третіми особами на 49,6 млн. грн. (2,5%).

Оскільки певна частини страховиків нездатна виконувати взяті на себе зобов'язання перед страхувальником, важливим кроком для звільнення страхового ринку від фірм, які не забезпечують достатній рівень страхових послуг, є поступове збільшення суми статутного фонду зі 100% оплатою його грошима.

Такі умови призведуть до скорочення кількості страховиків та концентрації капіталу у розпорядженні потужних компаній, які зможуть забезпечити високий рівень страхового обслуговування страхувальників.

Висновки. Саме через низький рівень капіталізації підприємств та недостатній розвиток брокерських послуг на ринку, потенційний споживач страхових послуг приймає рішення про відмову від страхування очікуваних ним втрат, що свідчить про низьку довіру до страхових компаній та національного інституту страхування в цілому.

Ключові слова: страховий ринок, капіталізація.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналитический обзор за 2015. Страховой рынок [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.credit-rating.ua>. — Назва з екрану.
2. Про страхування [Електронний ресурс] / Декрет Кабінету міністрів України від 10 травня 1993 року № 47-93 // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47-93/>. — Назва з екрану.
3. Про страхування [Електронний ресурс] / Закон України від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>. — Назва з екрану.
4. [Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг](https://www.nfp.gov.ua/) [Електронний ресурс] / Аналітика. — Режим доступу : <https://www.nfp.gov.ua/>. — Назва з екрану.